GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA: BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 248. Lunĭ, Marţĭ 4 (16) Noemvre. 1886.

Braşovŭ, 3 Novembre 1886.

Bucuria Bulgarilorŭ, că prin alegerea prinţului Waldemar de Danemarca ca principe alŭ Bulgariei se pune în fine capĕtŭ uneltirilorŭ rusescĭ, n'a fostŭ de lungă durată.

Cumnatulŭ Ţarului a refusatŭ alegerea, pretextândŭ că alte datorii în altă parte îlŭ chiamă. Motivele care au determinatŭ pe prinţulŭ Waldemar sĕ refuse alegerea sa ca principe alŭ Bulgariei suntŭ bine cunoscute.

Rusia nu recunósce legalitatea Sobraniei actuale, noulŭ principe trebue sĕ calce pe urmele fostului principe Alexandru de Battenberg, prinţulŭ Waldemar nu vrea sĕ se strice cu Ţarulŭ, tronulŭ Bulgariei nu oferă destule garanţii, că scutitŭ va fi de loviturile trădătorilorŭ, puterile europene observă o atitudine şovăitóre, étă atâtea motive, care au fostŭ hotărîtóre pentru prinţulŭ Waldemar.

Tótă lumea se'ntrébă acum, că ce se vorŭ face Bulgarii, după ce din nou a rĕmasŭ vacantŭ tronulŭ? Avea-vorŭ ei tăria sĕ resiste şi mai departe Rusiei?

Décă judecămŭ după opiniunea publică din Bulgaria, aşa precum ni-o arată ḍiarele lorŭ şi telegramele ce le primimŭ, avemŭ destulŭ temeiu a crede, că Bulgarii nu vorŭ ceda, întru câtŭ adecă împlinirea pretenţiunilorŭ rusescĭ de până acum însemnéză nimicirea independenţei Bulgariei şi prefacerea ei în provincia rusésca.

Ce voescŭ Ruşii? Unŭ principe, care sĕ jóce după cum cântă guvernulŭ din Petersburg şi se pare că prinţulŭ de Mingrelia, care până acum trece de candidatulŭ Rusiei celŭ mai agreatŭ, ar fi celŭ mai protrivitŭ pentru ducerea la îndeplinire a scopurilorŭ Rusiei.

O căpetenia asiatică, a cărui ţéră a căḍutŭ în mânile Rusiei la 1804 şi formézā dela 1867 o parte constitutivă a imperiului rusŭ; unŭ prinţŭ care stă în serviciile Rusiei ca colonelŭ, care n'are altŭ meritŭ decâtŭ că nicĭ nu se scia până acum de elŭ şi care abia îşĭ va fi aducĕndŭ aminte că a avutŭ o altă patriă decâtŭ Rusia, negreşitŭ că le convine celorŭ din Petersburg, totŭ aşa de bine ca şi Ignatief, Gurco şi alţii.

Nu le convine însĕ Bulgarilorŭ unŭ asemenea principe şi nicĭ Europei nu credemŭ că i-ar conveni, décă nu vrea sĕ sufere mai târḍiu consecinţele ce arŭ resulta de aci.

Bulgarii suntŭ fórte amărîţĭ şi se pare că suntŭ în ajunulŭ de a da o lecţiune Rusiei şi peste totŭ Europei.

„Agenţia Havas" ne comunică din Sofia, că în cercurile bulgare se vorbesce despre realegerea prinţului Alexandru de Battenberg, singura cale d'a se revolta cestiunea bulgară.

Se vede că gândulŭ Bulgarilorŭ e seriosŭ, căcĭ generalulŭ Kaulbars s'a şi grăbitŭ a declara, că o împăcare între Ţarulŭ şi între prinţulŭ Alexandru de Battenberg e cu neputinţă.

Prin realegerea prinţului Alexandru situaţiunea s'ar agrava, despre acésta nu mai pote fi nicĭ o îndoială. Dér nu vina Bulgarilorŭ ar fi, ci a Europei, care stă nemişcată.

Bulgarii şi-au călcatŭ până acum pe inimă, au satisfăcutŭ, póte mai multŭ decâtŭ permitéu interesele libertăţii şi independenţii ţĕrei lorŭ, celorŭ mai multe dorinţe ale Rusiei şi ale puterilorŭ europene, numai ca sĕ nu se turbure pacea európénă.

Bulgarii vorŭ fi în cele din urmă sătui şi obosiţĭ de atâtea frământărĭ şi hărţuelĭ, şi decĭ nu e mirare décă ne vorŭ surprinde cu unŭ faptŭ împlinitŭ, negreşitŭ după dorinţa lorŭ, dér fatalŭ pentru pacea európénă.

Din delegaţiunĭ.

Comisiunea pentru armată a delegaţiunei ungare a desbătutŭ în şedinţa dela 11 Noemvre asupra bugetului armatei.

Raportorulŭ Stefanŭ *Rakovszky* arătă, că ordinariulŭ preliminatŭ pe 1887 e cu 1, 275,791 fl. mai mare ca celŭ din acestŭ anŭ, din causă că legea pentru încvartirare pricinuesce cheltuelĭ în sumă de 1.630,029 fl. Deórece însĕ după amintita lege au sĕ se plătéscă banĭ de cvartirŭ deja pentru 1886 şi decĭ se cere în acestŭ scopŭ unŭ creditŭ suplimentarŭ de 1,614,000 fl., comparaţiunea numai atuncĭ e corectă, décă acéstă sumă se socotesce la bugetulŭ din acestŭ anŭ, in care casŭ bugetulŭ de faţă apare cu 338,209 fl. mai micŭ ca celŭ din anulŭ acesta. Bugetulŭ de rĕsboiu e în genere o grea povară, dér deórece e întocmitŭ cu cea mai mare cruţare, recomandă oratorulŭ spre primire bugetulŭ.

Akusiu *Beöthy* acceptă ordinariulŭ în generalŭ, dér unele apariţiunĭ deşteptă îngrijirĭ. Aşa d. e. credite suplimentare ar fi sĕ se céră numai pentru cheltuelĭ prevĕḍute mai nainte, ér nu pentru cheltuelĭ ce le-ar fi pututŭ prevedea administraţiunea armatei. Amintindŭ apoi broşura apărută despre »puterea armată a monarchiei austro-ungare în ora a 12-ea,« întrébă, décă e adevĕratŭ că noulŭ sistemŭ îngreuiază mobilisarea şi că fortificaţiunilorŭ dela Przemysl, esecutate cu marĭ cheltuelĭ, le lipsescŭ tunurile corĕspunḍĕtóre.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Bylandt-Reidt* ḍice, că broşura conţine nenumĕrate neadevĕrurĭ. Organisarea de aḍĭ a armatei e mai avantagiósă decâtŭ cea de mai nainte. Mobilisarea nu cere acum nicĭ jumĕtate din timpulŭ, câtŭ cerea mai nainte. Ce privesce Przemysl, tortăréţa e provĕḍută cu doritele tunurĭ moderne. Imputareă făcută artileriei e fără temeiu, artileria s'a îmbunătăţitŭ, ceea ce au recunoscutŭ şi specialiştii militari streinĭ.

Thaddäus *Prileszky* ḍice, că bugetulŭ de rĕsboiu va cresce din anŭ în anŭ, căcĭ acésta este o urmare naturală a desvoltării şi organisării. Cu tóte astea, bugetulŭ e întocmitŭ cu economiă, căcĭ armata nóstră stă în privinţa gagelorŭ şi a nutrimentului multŭ indĕrĕtulŭ altorŭ armate.

Raportorulŭ *Rakovszky* ḍice, că sporirea bugetului e o urmare naturală a pretenţiunilorŭ armatei şi instituţiunilorŭ din ţéră.

După ce comisiunea a primitŭ în generalŭ ordinarulŭ, trecŭ la desbaterea altorŭ cestiunĭ, mai alesŭ a locurilorŭ din academiile militare.

Raportorulŭ *Rakovszky* constată, că numĕrulŭ elevilorŭ ungarĭ la cele două academii militare din Viena cresce mereu. Nicĭ din punctŭ de vedere militarŭ, nicĭ de serviciu, nicĭ financiarŭ nu e consultŭ a se mai înfiinţa o nouă academiă, deórece în cele două din Viena mai suntŭ vacante încă 54 de locurĭ.

Bela *Grünwald* nu e mulţămitŭ cu acésta. Scopulŭ nostru este, sĕ se uşureze câtŭ se póte tinerimei ungare a se educa în institutele militare superióre, ceea ce cu sistemulŭ de aḍĭ nu e cu putinţă. E în interesulŭ puterei armate a monarhiei şi alŭ Ungariei, ca sĕ se numéscă oficerĭ câtŭ mai mulţĭ Ungurĭ, şi decĭ e nevoiă de înfiinţarea unei academii militare în Ungaria cu limba de propunere ungurésca. Cere sĕ ia comisiunea o resoluţiune în acestŭ sensŭ.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Bylandt-Rheidt* observă, că nicĭ în academii, nicĭ în celelalte şcóle militare nu se impune limba germană; intrarea tinerilorŭ ungurĭ în armată e cu bucuriă salutată.

Emeric *Jvanka* accentuéză că numĕrulŭ elevilorŭ ungurĭ în academii a crescutŭ multŭ şi speră decĭ că vorŭ intra mai mulţĭ Ungurĭ în armată. Intrébă apoi, câţĭ Ungurĭ suntŭ în şcólele de cadeţĭ?

Virgil *Szilagyi* încă găsesce necesitatea d'a se înfiinţa academiă militară în Ungaria cu limba de propunere ungurésca.

Raportorulŭ *Rakovszky* declară că se'nvoesce cu scopulŭ acesta, care se va ajunge însă numai în modulŭ arătatŭ mai susŭ.

Akusiu *Beöthy* intervine pentru înfiinţarea academiei în Ungaria.

Moriz *Wahrmann* ḍice, că comisiunea vré sĕ esecute înfiinţarea academiei în modŭ practicŭ, dér e întrebare, ţinĕndŭ sémă de cheltuelile cele marĭ ce s'arŭ cere, décă şi delegaţiunea austriacă primesce acéstă hotărîre.

Prileszky vorbesce în acelaşĭ sensŭ, pe când *Rudnyanszky* e de părerea lui Grünwald.

Maioritatea comisiunei respinse propunerea lui Grünwald, primindŭ espunerile raportorului, precum şi cea privitóre la instrucţiunea limbei maghiare.

Raportorulŭ *Rakovszky* constată că dintre 2028 elevĭ, 588 au primitŭ instrucţiune în limba maghiară. Intre acestia 518 au fostŭ din ţĕrile corónei ungare. In institutele de cultură maghiare suntŭ cu totulŭ 476 Ungurĭ.

Alexandru *Hegedüs* propune, ca elevii din institutele militare din Ungaria sĕ se instrueze în mai mare mĕsură în limba ungurésca.

Bela *Grünwald* ḍice, că în institutele militare de învĕţământŭ nu se ţine sémă de planulŭ instrucţiunei unguresci, care se face într'o oră pe sĕptĕmână, pe când limba germană se propune în şése, cea francesă în patru. La acésta mai vine, că limba de instrucţiune, conversaţiunea şi chiar corespondenţa e cea germană. Urmarea e, că fii noştri se desnaţionaliséză, simţĕmintele lorŭ se strică prin cărţile de învĕţământŭ, carĭ suntŭ fără simţĕminte naţionale, şi chiar cărţile istorice conţinŭ în mare parte neadevĕrurĭ. Dér deórece nu e nicĭ în interesulŭ armatei, ca tinerimea sĕ se germaniseze, oratorulŭ propune sĕ se aviseze ministrulŭ comunŭ de rĕsboiu, ca în institutele militare din Ungaria, ţinĕndu-se sémă de raporturile de serviciu ale armatei comune, elevii sĕ înveţe obiectele de învĕţământŭ în limba ungurésca.

Emeric *Jvanka* nu găsesce întemeiată învinuirea desnaţionalisării. Şi elŭ a primitŭ instrucţiune în institute militare, fără sĕ fi incetatŭ a fi unŭ bunŭ patriotŭ ungurŭ. Dér şi elŭ găsesce, că nu e absolutŭ necesară limba de instrucţiune germană, pentru ca sĕ fiă cineva ofiţerŭ cultŭ. Nu trebue desgustată naţiunea ungurésca; cărţile de învĕţământŭ sĕ se cerceteze strictŭ.

Edmund *Szalay* încă ḍice că a fostŭ crescutŭ într'o academiă militară din Viena, fără sĕ i se fi micşoratŭ patriotismulŭ. Dér că limba ungurésca se propune într'o oră pe sĕptĕmână, asta'i unŭ regresŭ.

Moriz *Wahrmann* acceptă propunerea lui Grünwald, d'a fi în Ungaria limba de instrucţiune cea ungurésca.

Ministrulŭ de rĕsboiu *Byland-Rheidt,* declară că bucurosŭ împlinesce orĭ-ce cerere dréptă, dér în cestiunĭ de limbă se cere precauţiune, ca nu cumva, pe lângă dorinţele naţionale, în armata compusă din diferite elemente sĕ ésă deasupra fanatismulni limbei. Cărţile de învĕţământŭ se revidéză, mai alesŭ de istorice. Aci însĕ nu e lucru uşorŭ. Trebue ferită armată de istorii cu părerĭ unilaterale. Cărţile se vorŭ mai revida şi speră că atuncĭ nu se va mai obiecta nimicŭ. Ce privesce limba de instrucţiune ungurésca, s'ar pricinuĭ prin acésta zăpăceală. Va face însă, ca sĕ nu se propună limba ungurésca numai într'o oră pe sĕptĕmână.

Cu acésta s'a terminaiŭ şedinţa.

Atitudinea Angliei în cestiunea Orientului.

„National-Zeitung" atrage atenţiunea asupra unui articulŭ publicatŭ în fóia toryistă „Nation Review", subscrisŭ cu „Philoteuton", asupra atitudinei Angliei în cestiunea Orientului, alŭ cărui autorŭ se presupune a fi Salisbury şi care, décă acésta e adevĕratŭ, ar da o însemnată lămurire discursului lui Salisbury.

Articululŭ arată, că ţinta *politicei germane* este a împedeca orice alianţă a Franciei cu o mare putere; de aceea Germania acordă Rusiei atâta libertate de acţiune, câtă o póte suferi Germania şi puterile împretinite cu ea, dér o strînsă alianţă cu Rusia o evită. Politica *Austriei* merge simplu într'acolo, a lăsa în linişte lucrurĭ neturburate, a împedeca orice convulsiune subită. *Francia* e cu totulŭ necapabilă şi isolată. Italia urmăresce cu dibăciă o politică de bacşişŭ, va merge cu celŭ ce'i o-

feră mai multŭ. Interesulŭ *Angliei* ar fi atinsŭ prin posedarea Constantinopolului de către Rusia; interesulŭ sĕu ĭi impune însĕ d'a nu împedeca înaintarea Rusiei, décă afară de Turcia nicĭ o putere n'ar apĕra Constantinopolulŭ. Numai cătŭ atuncĭ ar trebui Anglia sĕ caute compensaţiunĭ pentru ca sĕ apere intrarea din Marea marmoră în Marea mediterană. In casulŭ estremŭ însĕ totŭ va găsi o putere gata a coopera cu ea împreună. Acésta póte fi numai *Austria*. Scopulŭ *alianţei austro-germane* este numai d'a se apĕra reciprocŭ Austria şi Germania de Rusia, ér nu d'a ajuta Austria pe Germania în casŭ de rĕsboiu cu Francia. Totŭ aşa trebue sĕ-şĭ cruţe Germania puterile sale contra Franciei, nu póte aşadéră păşi pe faţă alăturea cu Austria în contra Rusiei. Aliatulŭ naturalŭ alŭ Angliei este decĭ numai Austria. Ajutorulŭ Turciei şi Germaniei numai mărginitŭ póte fi, cu Austria din contră are sĕ nutrĕscă Anglia cea mai strînsă înţelegere. Bunăvoinţa Germaniei va însoţi totdeuna pe aceste două puterĭ, deşi aparenţa ar arăta contrarulŭ. Anglia are pe lângă acésta a chibzui, că óre nu e mai bine a întêmpina pe Rusia în Constantinopolŭ orĭ în Asia mică, unde află aliaţĭ, decâtŭ în Asia centrală, unde e avisată numai la sine însaşĭ.

Din Scupcina sêrbéscă.

Deputatulŭ oposiţionalŭ sêrbŭ Tauşanovicĭ a adresatŭ ministrului preşedinte următórea interpelare privitóre la ultimulŭ rĕsboiŭ bulgarŭ şi la actuala atitudine a guvernului sêrbescŭ faţă cu noulŭ guvernŭ bulgarŭ:

1. Ce schimbărĭ s'au făcutŭ în raporturile Bulgariei şi Serbiei dela revoluţiunea din Filipopulŭ încóce, şi ce motive esistă că unulŭ şi acelaşĭ guvernŭ a putută încheia acum cu Bulgaria unŭ tractatŭ de amiciţiă?

2. Stă guvernulŭ sêrbescŭ şi aḑĭ pe basa tractatului din Berlinŭ şi pe basa menţinerii echilibrului în peninsula balcanică ca înainte de rĕsboiu? Décă da, ce posiţiune are de gândŭ sĕ ia, în casŭ când o putere ar vătăma hotărîrile tractatatului din Berlinŭ?

3. Décă guvernulŭ şi-a schimbatŭ punctulŭ sĕu de stadiu, prin ce se póte justifica acéstă repede schimbare în politica esternă, cum se póte aduce acéstă procedere în armonia cu autoritatea şi consecinţa unui statŭ şi cu grelele jertfe ce le-a adusŭ Serbia în rĕsboiulŭ bulgarŭ pentru menţinerea tractatului din Berlinŭ?

4. Ce atitudine are de gândŭ sĕ ia guvernulŭ faţă cu Bulgaria, décă influinţa Rusiei în Bulgaria ar ajunge sĕ fiă dătătóre de mĕsură?

5. Crede guvernulŭ, că tractatulŭ de amiciţiă încheiatŭ cu guvernulŭ bulgarŭ provisoriu, nerecunoscutŭ de marele puterĭ, va fi respectatŭ şi de guvernulŭ de mai târḑiu stabilŭ şi definitivŭ?

Sĕ aşteptă se rĕspundă ministrulŭ de esterne Franassovicĭ.

SCIRILE ḐILEI.

Intr'unŭ articulŭ dela 10 Noemvre, »Ellenzék« face o sdruncinătóre declaraţiune. Elŭ pune acéea întrebarea, că óre adevĕratŭ e că Ţarulŭ tuturorŭ Ruşilorŭ a omorîtŭ pe adjutantulŭ sĕu? Ţarulŭ însĕ refusă a rĕspunde fóiei unguresci. Acéstă tăcere „încăpăţinată« face pe »Ellenzék« sĕ argumenteze astfelŭ: »Ţarulŭ a comisŭ fapta orĭ în nebunia, orĭ în tóte minţile. Aşadéră orĭ una, orĭ alta. Fiă că a lucratŭ ca nebunŭ orĭ nu, *pe tronŭ nu mai póte rĕmânea*, căcĭ e înspăimêntătorŭ a te gândi numai la aceea, că sórtea, averea, dreptulŭ, viéţa a milióne de ómenĭ atêrnă de unŭ astfelŭ de autocratŭ«. „Kolozs. Közl.“ persifléză pe isgonitorulŭ Ţarului astfelŭ: »Vedemŭ că onor. nostru colegŭ are dreptate, dér sĕ chibzuéscă bine lucrulŭ. Nu e consultŭ a isgoni din Cluşiu pe Ţarulŭ numai aşa dintr'o trăsătură de condeiu. Gândéscă-se „Ellenzék“, ce încurcăturĭ s'arŭ putea nasce din acésta în tótă Europa. Bulgarii s'arŭ revolta, Rusia ar da năvală peste ei, noi peste Rusia, Franţa peste Germania şi ah, câţĭ dintre noi nu s'arŭ despărţi de viéţă! Chibzuéscă bine acésta „Ellenzék«, sĕ 'şĭ retragă stricta sa hotărîre şi sĕ se arate cu compătimire pentru viitórele vĕduve şi orfanĭ. Puţinele revolvere de revoluţiunĭ fiascurĭ, ce au rĕmasŭ din timpulŭ de fericită amintire alŭ Turcilorŭ, nu suntŭ vrednice, ca oposiţiunea de dragulŭ lorŭ sĕ aducă peste şi aşa multŭ cercata patriă pericolele unui rĕsboiu; mai bine sĕ ruginéscă mai departe amintitele arme. Ne rugămŭ sĕ lase 'n pace pe Ţarulŭ“.

—x—

„Normal-Verordnungsblatt« publică noua ediţiune a hotărîrilorŭ organice pentru *cavaleriă*. In esenţă rĕmâne intactă organisarea de până acum. Cavaleria constă din 41 regimente şi anume: 14 de dragonĭ, 16 de husarĭ şi 11 de ulanĭ. Fiăcare regimentŭ sĕ împarte în statulŭ majorŭ, 2 divisiunĭ de câte 3 escadróne de câmpŭ şi 1 cadru de întregire, care în casŭ de mobilisare are sĕ pună pe piciorŭ 1 escadronŭ de întregire, 1 (eventualŭ 2) escadróne de reservă, şi 2 plutóne de cavaleriă de statŭ majorŭ; în fine la fiăcare regimentŭ esistă un plutonŭ de pionerĭ. Regimentele de cavaleriă suntŭ de principiu dislocate în acelŭ districtŭ teritorialŭ militarŭ din care se întregescŭ, şi pe câtŭ se póte în ţinutulŭ districtelorŭ de întregire ale armatei, avisate lorŭ, şi întrunite în brigade de cavaleriă, eventualŭ în divisiunĭ de trupe de cavaleriă. Se potŭ însĕ disloca la trebuinţă şi în afară de ţinutulŭ corpului respectivŭ, după cum va cere repedea mobilisare pentru ordinea de bătaiă. Regimentele de cavaleriă au sĕ mérgă în câmpŭ cu şése escadróne de câmpŭ pe lângă unŭ plutonŭ de pionerĭ şi cu celŭ mai mare statŭ posibilŭ de călăreţĭ, întrebuinţându-se sĕu în legătură cu divisiunile, sĕu ca brigade independente. Escadrónele de reservă se întrebuinţéză la corpurĭ de armată şi ca trupe de garnisóne, esceptionalŭ şi la serviciu de cavaleriă de statŭ majorŭ, care face servicii în cartierele generale şi ale statului majorŭ, apoi la magazinele de aprovisionare în câmpŭ.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de finanţe a adresatŭ tuturorŭ comisiunilorŭ administrative şi inspectorilorŭ de dare, afară de celŭ din Budapesta, o ordinaţiune-circulară cu privire la prescripţiunile esistente de dare. După acéstă ordinaţiune, fasiunile pentru darea de casă au sĕ se înainteze dela 15 până la 30 Noemvre, cele pentru darea pe venitŭ de clasa III şi IV-a, apoi pentru darea pe interesele capitalului şi pentru darea de rentă, precum şi pentru darea minelorŭ până la 15 Ianuarie; fasiunile îndatoririlorŭ de taxă militară în cursulŭ lunei Februarie, ale întreprinderilorŭ obligate la dărĭ de sémă publice dela 15—31 Martie; în fine conspectele institutelorŭ de creditŭ şi casselorŭ de economiă asupra intereselorŭ capitalelorŭ depuse la ele şi anume relativŭ la interesele plătite în ḑiua din urmă ale lunilorŭ Martie, Iunie, Septemvre şi Decemvre, relativŭ la interesele capitalisate însĕ în ḑiua din urmă a lunilorŭ Ianuarie şi Iulie. Blanchetele de fasiune au sĕ se dea contribuabililorŭ fără plată de către primăriele comunale, respective de oficiele de dare. In Iunie anulŭ viitorŭ au sĕ se facă înscinţările privitóre la darea pe puşcă şi pe vênatŭ. Observămŭ cu acéstă ocasiune, că în privinţa dărei pe casă şi pe venitŭ classa III-a se va face de astădată o conscriere valabilă pe trei anĭ.

—x—

Ministrulŭ ungurescŭ de agricultură, industriă şi comerţŭ a permisŭ ca în comuna *Rodna vechiă*, afară de cele două têrgurĭ anuale încuviinţate, sĕ se ţină încă patru têrgurĭ anuale, şi anume: Sâmbătă înainte de 26 Februariu, în Sâmbăta din urmă a lunei Iuliu, în Sâmbăta din urmă a lunei Octomvre şi Mercurĭ înainte de 18 Decemvre.

—x—

In ultima adunare generală a representanţei oraşului *Hodmezö-Oşorheiu*, unŭ titlu alŭ bugetului, în sumă de 350 fl. pentru bricege funcţionarilorŭ, a provocatŭ o lungă desbatere. Funcţionarii oraşului adecă primescŭ regulatŭ, din timpurĭ necunoscute, bricege ca darŭ de anulŭ nou. Representantulŭ Szamecz declară adunării, că oraşulŭ are mai multă nevoiă de cei 350 fl., decâtŭ corpulŭ funcţionarilorŭ de bricege. Fişpanulŭ Ronay însĕ declară, că şi funţionarii comitatului Ciongradŭ şi-au primitŭ la anulŭ nou bricegele lorŭ şi că însuşĭ Colomanŭ Tisza n'avusese sĕ obiecteze nimicŭ. Astfelŭ titlulŭ bugetului a rĕmasŭ neschimbatŭ. — Sĕracĭ contribuabilĭ, la câtă bătaiă de jocŭ au ajunsŭ banii voştri, cu multe sudorĭ câştigaţĭ!

—x—

Ministrulŭ honveḑimei a ordonatŭ printr'unŭ cercularŭ, ca în districtele militare de întregire Nr. 2, 31, 33, 34, 38, 39, 43, 46, 48, 60, 64, 66, 67, 71, 78, 79, 83, 86 şi 101 pentru recrutarea anului viitorŭ sĕ se conscrie, spre eventuala întregire, classa a patra de etate.

—x—

In regimentulŭ de infanteriă austriacŭ Nr. 24 se află, pentru a'şĭ face educaţiunea militară, doi orientalĭ de familiă mare. Unulŭ e *Iskender Khan*, fiulŭ ministrului de rĕsboiu alŭ Persiei, fostŭ generalŭ rusŭ. Tinĕrulŭ şi inteligentulŭ oficerŭ pórtă chipiu negru, cu leulŭ persicŭ. Iskender Khan e sublocotenentŭ şi vorbesce perfectŭ nemţesce, elŭ va servi unŭ anŭ. Celălaltŭ e *Mom Krob*, unŭ Siamezŭ, înruditŭ cu casa regală siameză. Mom Krob e cadetŭ sergentŭ majorŭ şi va servi trei anĭ; vorbesce binişorŭ nemţesce. Amêndoi şi-au făcutŭ prima educaţiune militară în şcóla de cadeţĭ din Viena.

—x—

D-lŭ *Iónŭ Popŭ Reteganu*, învĕţătorŭ şi redactorŭ, face cunoscutŭ, că s'a strămutatŭ din Sâncelŭ la Rodna vechiă (Ó. Radna) totŭ în acea calitate şi că prin urmare acolo sĕ i se trimétă totŭ ce-lŭ privesce.

—x—

Se scrie din *Caransebeşŭ*, că cărăuşulŭ Mateiu *Ungureanu* din *Sasca*, ajunse în ceĕrtă cu servitorulŭ cârciumarului Neculae *Corneanu*. Acesta intervenĭ pentru servitorulŭ sĕu şi se 'ncăeră cu cărăuşulŭ. Ungureanu muşcă nasulŭ lui Corneanu până la osŭ şi-lŭ înghiţĭ. Bietulŭ cârciumarŭ n'avŭ timpŭ sĕ i-lŭ pună în socotélă, fiindŭ dusŭ la spitalŭ, dér i-lŭ va pune judecătoria în mânile căreia se află cărăuşulŭ.

—x—

Cetimŭ în »România Liberă«: „Ni se spune, că statua lui *Tudorŭ Vladimirescu*, care se va ridica în Craiova, este lucrată în Tera-cotă, de d. Jolnay Marianŭ. Peste şése sĕptĕmânĭ va fi turnată în bronzŭ la Parisŭ. Cheltuelile vorŭ fi acoperite parte prin noi subscripţiunĭ şi parte din banii de care dispune deja comitetulŭ institutului pentru ridicarea acelei statue.

FOILETONU.

Luna

în spiritulŭ creatorŭ alŭ poporului românŭ.

(Urmare)

Este dorŭ de codru şi este dorŭ de haiducŭ. Unŭ Jianŭ, unŭ Codreanŭ, unŭ Pintea, unŭ Deianŭ, au fostŭ voinicĭ de codru; ei au fostŭ haiducĭ. Ómenilorŭ bunĭ şi sĕracĭ le făceau bine, ómenilorŭ rĕĭ şi avarĭ le făceau rĕu. Toţĭ aceştia au luatŭ lumea'n capŭ şi au luatŭ codrulŭ în moştenire din vre-unŭ motivŭ. Pre unulŭ l'a părăsitŭ amanta, pre altulŭ nu l'au lăsatŭ părinţii sĕ-şĭ petrécă tinereţea după placŭ, şi érăşĭ pre altulŭ l'au scosŭ părinţii dela miliţiă. Şi ei sĕrmanii abandonară lumea, îmbrăţişară viéţa de codru şi de pădure; se făcură pĕunaşĭ de codru, struţişorĭ de munţĭ şi terórea tiranilorŭ.

Se înţelege de sine, că aceştĭ copii de codru nu suntŭ străinĭ de lună, ea le este amică şi neamică. Le este amică atuncĭ când pauséză în fundulŭ codrului şi le este inimică atuncĭ, când suntŭ urmărițĭ. Cu tóte acestea unŭ voinicŭ cântă şi se rógă la lună în următorulŭ modŭ:

Luniţă, luniţă
Fă'mĭ o luminiţă,
Că am înseratŭ
La umbră de gardŭ
Cu doi căluşei
Negrii, mititei
Şi nu-sŭ de furatŭ,
Ci-sŭ de cumpĕratŭ
Dela popa Vladŭ.
Mărturiă-am datŭ
Ieslea cailorŭ,
Uşa graşdului
Drumulŭ codrului!*)

Până aci poesia de iubire, şi de haiduciă.

Dér Românulŭ mai posede şi încă în celŭ mai înaltŭ gradŭ o speciă de poesiă, numită »poesiă satirică“. Şi în poesia satirică, cum vomŭ vedé, încă e luna de faţă. Satira e filosofia timpului. Risulŭ, buna disposiţiune, pĕtrunderea şi aflarea adevĕrului se stîrnescŭ prin satiră. Cu câtŭ unŭ poporŭ e mai satiricŭ şi posede mai multŭ humorŭ, cu atâta e mai vioiu, mai de spiritŭ şi mai înţeleptŭ. Sapienţa se manifestă în varii modurĭ: în vorbire seriósă, în risŭ (sarcasmŭ finŭ şi învĕlitŭ în vorbe ad hominem), în glumă dulce şi naivă, precum şi în sinceritate puerilă, carĭ tóte ţintescŭ spre descoperirea adevĕrului şi spre deriderea falsului şi neadevĕrului. De unde Horaţiu: „Quamquam, quid vetat ridentem dicere verum (Sat. I. 1,24). De aci prin satira adevĕrată se esprimă adevĕrulŭ în modulŭ celŭ mai curatŭ. Poporulŭ nostru românescŭ prin nimica nu spune adevĕrulŭ mai clarŭ, ca şi prin satiră, în alŭ sĕu spiritŭ prin escelenţă glumeţŭ. E tocmai unŭ ce admirabilŭ, că Românulŭ, pre lângă tótă barbaria timpurilorŭ, nu a căḑutŭ în o flegmă spirituală aşa precum s'ar fi aşteptatŭ. Din contră, elŭ şi-a păstratŭ spiritulŭ sĕu glumeţŭ, elŭ nu a încetatŭ a fi satiricŭ şi glumeţŭ.. Dér cu câtŭ o satiră e mai fină, cu atâta putemŭ conchide la mai bună educaţiune a aceluia, ce o predă; ba chiar în fineţa satirei esistă adevĕrata satiră!... Românulŭ ḑice: „Unde dai şi unde crépă« şi în acéstă ḑicere cuprinde mai de-aprópe spiritulŭ şi caracterulŭ satiricei; căcĭ Românulŭ prin vorbe frumóse şi glumeţe stîrnesce cugete seriόse. D. e. »M'am culcatŭ în tindă, ca sĕ ajungŭ mai degrabă la oraşŭ;“ sĕu: »Gazda pĕcătuesce, sluga se pedepsesce;“ sĕu în cânteculŭ: „Cine-o pusŭ crâşma în drumŭ, n'a pus'o de omŭ nebunŭ;« sĕu: »Au scremutŭ munţii şi au născutŭ unŭ şorece“; sĕu: »Pungă góla, straiţă uşóră« etc. Şi precum Românulŭ e poetŭ dela naşterea şi natura sa, şi precum elŭ amorulŭ, dorulŭ, eroismulŭ, jalea şi bucuria le exprimă în poesia, éstŭ-modŭ esprimă dênsulŭ risulŭ şi falsulŭ în poesiă, pré firesce sbiciuindu-le. Nicĭ luna nu a rĕmasŭ de Românŭ nesatirisată sĕu ne adusă în joculŭ satiricŭ. Despre unŭ omŭ galbenŭ se ḑice, că se uită multŭ la lună; despre unŭ omŭ, ce nu se satură nicĭ cândŭ, poporulŭ ḑice că ar fi în stare sĕ

*) „Trandafirĭ şi Viorele,“ Gherla 1884 pag. 44.

Diarulŭ »Fremdenblatt“ scrie unŭ articulŭ fórte frumosŭ la adresa *Reginei României.* In acestŭ articulŭ se spune, că Regina are gata o nouă operă intitulată: *„Din regatulŭ Carmen Silvey. Partea 2. Istoriă și povești“.*

—x—

Astă séră Luni, *trupa teatrală germană* va juca „Der neue Stiftsarzt“, comediă în 4 acte de M. și L. Günther. Mâne séră, Marțĭ, se va juca în beneficiulŭ d-lui Carl *Rosen* marea dramă istorică de Schneider „Der Mann mit der eisernen Maske“.

Discursulŭ lordului Salisburi.

Tóte diarele englese se ocupă cu discursulŭ primului ministru Salisbury, ținutŭ cu ocasiunea banchetului datŭ în onórea lordului primarŭ. Dintre tóte amŭ puté dice, că numai „Pall Mall Gazette“ nu este mulțumită cu discursulŭ lordolui Salisbury, care constitue cea mai colosală prostiă. Ea dice:

Nu-i vorbă, décă Salisbury a voitŭ din adinsŭ sĕ lovéscă în Rusia, atuncĭ a isbutitŭ. In ce privesce acusațiunea sa, că aurulŭ străinŭ a amăgitŭ pe conspiratorii bulgarĭ, nu esistă nicĭ cea mai mică dovadă, și fără indoială nicĭ nu póte fi adevĕrată. Cu tóte acestea noi nu credemŭ că Salisbury este unŭ heroldŭ de resbelŭ; din potrivă, discursulŭ ne arată îndrăsnéla premeditată a unui omŭ, care scie că pacea este pe deplinŭ asigurată. De aceea a pututŭ sĕ fie câtŭ mai bogatŭ în frase sforăitóre. Efectutŭ netŭ alŭ discursului va fi că va încuragia pe Bulgarĭ d'a o rupe cu desĕvêrșire cu Țarulŭ și astfelŭ a provoca ocupațiunea, de care ne tememŭ.

Pe când însĕ discursulŭ lui Salisbury nu scapă pe Bulgarĭ, Austro-Ungariei îi póte creia o situațiune periculósă. Deja îlŭ costă multă bătaiă de capŭ pe împĕratulŭ, ca sĕ țină în liniște pe Maghiarĭ. Discursulŭ lui Salisbury îi va îngreuia posițiunea. „Eu v'așteptŭ, pentru ca sĕ începŭ« astfelŭ sună semnalulŭ datŭ de Salisbury, și póte că Maghiarii credŭ, că acestŭ semnalŭ este adevĕratŭ, ceea ce nu este. Din nenorocire însĕ principele de Bismarck va esplica Austriacilorŭ ce plătesce gasconada lui Salisbury.

Celelalte diare englese apreciază în modŭ favorabilŭ discursulŭ.

O după amédă la castelulŭ Peleșŭ.

Sub acestŭ titlu „Fremdenblatt“ publică următorulŭ articulŭ despre care facemŭ mențiune adĭ la scirile dilei:

Maiestatea Sa Regina Elisabeta din România ne poftise la ceaiu. Era sĕ facemŭ musică, dér venindŭ vorba despre poesiă și literatură, regina a fostŭ atâtŭ de bună și ne-a cetitŭ unele părțĭ din cea mai nouĕ operă a sa, nepublicată încă: „Din regatulŭ Carmen Sylvei. Partea 2. Istoriă și poveștĭ“. In fața acestei musicĭ o uitarămŭ pe cealaltă.

Vocea adêncă, de metalŭ! a augustei poete este capabilă de orîce modulațiunĭ; ne făcea când sĕ rîdemŭ, când sĕ fimŭ mișcațĭ și dicțiunea ei nu este nicĭ artificială nicĭ studiată; curge vorba de pe buzele ei „próspătă ca roua și clară ca unda“ după cum cântă Carmen Sylva în cântecŭlŭ ei »Mai multă lumină«.

Poeta deschise cartea: »Aci este unŭ terenŭ încă neesploatatŭ“, dise ea, „prea puținĭ cunoscŭ baladele și marile evenimente istorice din trecutulŭ României. Pentru a culege tóte acestea, a trebuitŭ sĕ'mĭ dau multă ostenélă“.

In schimbŭ însĕ opera este prețiosă din mai multe privințe. S'ar putea dice că Carmen Sylva este prima istoriografă populară și prin urmare cu adevĕratŭ română.

La ce au folositŭ vechile și neinsuflețitele cronicĭ, care zăcéu ascunse în mănăstirĭ? Puținĭ puteau descifra scrierea cirilă șică lugării, carĭ arŭ fi fostŭ póte în stare, n'au avutŭ nicĭ destulă carte, nicĭ destulŭ avêntŭ alŭ spiritului, pentru ca sĕ aprețieze acéstă comórá. Tinerii din familiile cele bune, carĭ își făcuseră studiile în Parisŭ, au doveditŭ puținŭ interesŭ pentru suvenirile patriei, învĕluite într'o negură mitică.

Neobosita și omnilaterala străduință a reginei a scosŭ bogățiile la ivélă. Ce frumósă parte din istoriă, dela Decebalŭ și Traianŭ pănă în dilele nóstre, se desfășură inaintea ochilorŭ noștri! 'Țĭ vine a crede că vremurile vechĭ trecŭ, întrupate, pe dinaintea nóstră: Totulŭ este nou, neașteptatŭ și pórtă încă timbrulŭ originalităței neatinse.

Națiunea română, în tinerețea ei, a fostŭ ca unŭ tênĕrŭ erou în adormire. Eroulŭ se odichnesce încă, dér membrele lui sburdă de vênjosiă și fața pe jumĕtate de copilŭ, pe jumĕtate de bărbatŭ, îĭ este nobilă. Elŭ viséză de pădurĭ și vĕnătore, de îndrăsnețe escursiunĭ călare, și de duióse cântece pline de presimțirĭ, apoi, bine înțelesŭ încă în visŭ, pune fluerulŭ la buze, unŭ tonŭ limpede străbate în amurgulŭ dilei și mărețe fapte trecŭ una după alta prin mintea tênĕrului. Ceea ce i se arată în tinerețe, a obținutŭ la vêrsta de bărbatŭ. Devotamentŭ și credință, vitejiă, respectŭ de bĕtrânețe, nobleță de sentimentŭ și unŭ adêncŭ sentimentŭ poeticŭ, tóte i suntŭ proprii. Ca o flore de minune, ce se desfășură în colorĭ viue, strălucesce istoria Românilorŭ din evulŭ mediu. Bărbații suntŭ eroi în resbele și sfințĭ în același timpŭ. Domnesce între ei o virtute cum domnea între primii creștinĭ. Femeile suntŭ frumóse și nevinovate ca crinii cei plăpândĭ. Câtŭ eroismŭ necunoscutŭ, adevĕratŭ, se deschide înaintea nóstră! Și la acestea se adaugă scene poporale din presinte, carĭ scene prin particularitățile lorŭ îțĭ amintescŭ moravurile patriarchale.

Se dice că nu ar mai esista adevĕrate căntece poporale eroice. Opera Carmen Sylvei implinesce acéstă lacună. Stilulŭ este adecvatŭ fiăcárei tradițiunĭ și nu in felulŭ d'ațĭ lăsa impresiunea unei muncĭ îndelungate și a unei cioplirĭ sîrguinciose; nu îțĭ reproduce de câtŭ vechia tradițiune; este energicŭ, esactŭ, originalŭ și mai de multe orĭ plinŭ de o adevĕrată poesiă.

Aci nu întêlnesce omulŭ moderna disecare a caracterului, nicĭ o zugrăvire obositóre a situațiunei, nu unŭ efectŭ premeditatŭ. Unŭ cuvĕntŭ, o frasă — și unŭ caracterŭ avemŭ înaintea nóstră; unŭ contrastŭ — și o iconă admirabilă, o întrégă istoriă s'a creatŭ.

„Credețĭ, că va avea succesŭ cartea?« întrebà regina.

„Fără îndoială“, fu rĕspunsulŭ, „o operă atâtŭ de originală și plăcută trebue sĕ „secere aplause“.

Sfârșitulŭ se compune dintr'o descriere a unei serĭ la castelulŭ Peleșŭ. Cu multă amabilitate autórea vorbesce despre sine, despre domnișórele de onóre, despre Alexandri, poetulŭ românŭ, actualmente ministrulŭ României la Parisŭ, căruia este închinată partea a doua din „Regatulŭ Carmen Sylviei“. Unele balade și poveștĭ suntŭ comunicate de dênsulŭ Reginei.

APELŬ,

cătră onorații alegĕtorĭ de membri ai congregațiunei comitatense din Aradŭ.

De órece pe diua de 20 Noemvre nou a. c. s'a fixatŭ noua alegere de membri ai congregațiunei comitatense în loculŭ celorŭ sortațĭ, subscrișii din însărcinarea on. comitetŭ executivŭ naționalŭ venimŭ cu totŭ respectulŭ a atrage atențiunea on. alegĕtorĭ, ca sĕ stăruéscă în cerculŭ lorŭ de activitate pentru a se alege orĭ realege bărbațĭ probațĭ și aderințĭ ai causei naționale.

Alegerile se țină în cercurile următóre, în loculŭ celorŭ sorțațĭ, numindu-se deodată domnii recomandațĭ pentru noua alegere:

1. *Pecica română*: cerculŭ I: Kálai K. Gyula, Alexa Igrișeanu, Ioane Ardeleanŭ, Ioanŭ Loncear; cerculŭ II: Nicolae Philimon, Iancu Bodroșianŭ, Emanuilŭ Caracioni. Se recomandă: Dr. *Ciadanŭ*, Alexa *Igrișeanŭ*, Ioane *Ardeleanŭ*, Ioanŭ *Loncearŭ;* cerculŭ II: Nicolae *Philimon*, Iancu *Bodroșianŭ*, Emanuilŭ *Caracioni.*

2. *Semlacŭ*: Rajla Zigismond, Petru Hornoi Se recomandă: Petru *Hornoi*, Vasiliu *Mangra*

3. *Curticiu:* Farago Gyula, Mladin Mozes, Budai George, Tabajdi Károly. Se recomandă: Dr. G. *Plopŭ*, Moise *Mladinŭ*, George *Budai*, George *Bragia.*

4. *Sâmbătenĭ*: Petru Cociuba, Paulŭ Milovanŭ, Terențiu Rațiu. Se recomandă: Nicolae *Conepanŭ*, Pavelŭ *Milovanŭ*, Dr. Demetriu *Magdu*, E. B. *Stănescu.*

5. *Giorocŭ*: Isaia Monția, Vittich Sándor, Horovitz Lipot. Se recomandă: Isaia *Monția*, George *Purcariu*, George *Siclovanŭ.*

6. *Berzava*: Acs. Mihailoviciu, Volthier Adam, Székely Albert, Neszly Iános. Se recomândă: Ac. *Mihailoviciu*, Dr. G. *Vuia*, V. *Mangra.*

7. *Radna:* Ternajgo Iozsef, Demetriu Romanŭ, Gabriel Papp. Se recomândă: Dem. *Romanŭ*, Gabr. *Papp*, I. *Vuculescu.*

8. *Totvaradia:* Vasile Beleșiu, Kosztolany Imre, Brisztyanszki Endre. Se recomândă: Vasiliu *Beleșiu*, Gregoriu *Ventel*, Dr. Petru *Piposiu.*

9. *Soborșinŭ*: Horovitz Béla, Ioanŭ Popoviciu, Vendrizky Iános. Se recomândă: Ioanŭ *Popoviciu*, Dr. Dem. *Horvath*, Teodorŭ *Ceontea.*

10. *Petrișiu*: Ioanŭ Beleșiu, Augustŭ Hamsea, Vasile Mangra. Se recomandă: V. *Mangra*, Aug. *Hamsea*, Ioanŭ Beleșiu.

11. *Șiria română*: Mitru Secula, George Popoviciu, Nicolae Doboșiu, Gavria Cristea, Rista Lugoșianŭ. Se recomândă: Dr. I. *Hotaranŭ*, R *Ciorogariu*, Ioanŭ *Bogdanŭ*, G. *Popoviciu*, Mitru *Secula.*

12. *Covasințiu*: Nicolae Schauer, Ioanŭ Caracioni. Se recomandă: Ioanŭ *Curea*, Nicolae *Schauer.*

13. *Șiria maghiară:* Török Arpád, Gabrielŭ Ardeleanŭ. Se recomândă.

14. *Pancota:* Kolacsek K., Iosifŭ Nistorŭ, Schmurák Ig. Se recomândă: Iosifŭ *Nistorŭ*, Simeonŭ *Buda*, Pavel *Tulcanŭ.*

15 *Tăuțiu*: Vysárhely Rezsö, Kis Lajos. Se recomândă: Georgiu *Telescu*, *Nica* Dem.

16. *Drauțiu:* Lovich Gyula, George Rațiu, George Carabașiu. Se recomândă: Georgiu *Rațiu*, Georgiu *Carabașiu*, Ioanŭ *Câmpianŭ.*

17. *Agrișiu*: Avramŭ Popoviciu, Stefanŭ Lele, George Barabașŭ, Vertán Péter. Se recomândă: Avramŭ *Popoviciu*, Stefanŭ *Lele*, Georgiu *Barabașiu*, M. *Bogdan.*

18. *Tĕrnova:* Barta Ferencz, Bons K. George Nedelcu, Petru Modoranŭ. Se recomândă: Georgiu *Nedelcu*, Ioanŭ *Bogdanŭ*, Petru *Modoranŭ*, G. *Micula.*

19. *St. Ana* veche (Komlos): Teodorŭ Pappŭ, Const. Popoviciu. Se recomândă. (Va urma.)

Ultime scirĭ.

Atena, 12 Noemvre. — *In Sevastopolŭ se continuă cu zelŭ pregătirile militare. Tóte provisiunile de mijlóce de traiu trebue sĕ se predea până la 15 curentŭ.*

Lembergŭ, 13 Noemvre. — „Przeglond“ află din Petersburg, că voivodulŭ *Blazo Petrovicĭ*, o rudă deaprópe a prințului Neculae din Muntenegru, e candidatulŭ Rusiei pentru tronulŭ bulgarŭ.

Tĕrnova, 13 Noemvre. — In loculŭ lui Karavelov s'a alesŭ regentŭ președintele de până acum alŭ camerei *Zsivkov.*

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SOFIA, 14 Noemvre. — Scirea „Agenției Havas“: *In cercurile bulgare se dice că, după ce prințulŭ Waldemar a refusatŭ alegerea sa ca principe alŭ Bulgariei, singura resolvare a cestiunei pentru Bulgaria ar consta în realegerea prințului de Battenberg. Se vorbesce că și Kaulbars s'ar fi esprimatŭ, că Țarulŭ Rusiei n'ar avea nimicŭ de obiectatŭ contra realegerii unanime a prințului Alexandru de Battenberg.*

Kaulbars s'a grăbitŭ a desminți înaintea corespondentului „Agenției Havas“ esprimarea ce i se ascrie, adăugêndŭ că o înțelegere între Țarulŭ și între Alexandru de Battenberg o socotesce imposibilă.

DIVERSE.

Prorocirea unui alŭ doilea potopŭ. — Cunoscutulŭ naturalistŭ Rudolf Falb a ținutŭ la Viena la 3 Noemvre înaintea unui publicŭ numerosŭ o conferință despre înrîurirea lunei asupra timpului. Oratorulŭ critică cu asprime pe acei învĕțațĭ, carĭ se ocupă de sciințele naturale fără a posede cunoscințele matematice atâtŭ de neapĕratŭ trebuinciόse, carĭ mențină și apără o părere greșită, chiar atuncĭ când esperiența a dovedit'o eronată. Apoi dice că teoria lui despre înrîurirea lunei asupra atmosferei este întemeiată și dovedită prin împlinirea prevestirilorŭ sale de formațiunĭ de furtune la 26 Februarie 1877 și la 9 Martie 1883. Nu este de locŭ surprindĕtorŭ, dice elŭ, că luna, care produce flucsulŭ și reflucsulŭ mărei, esercită o mare înrîurire asupra atmosferei, unŭ elementŭ multŭ mai impresionabilŭ decâtŭ apa. In fine, spre a dovedi infalibilitatea calculațiunilor sale, prorocesce pentru dilele dela 6 până la 8 și apoi pentru 20 Februarie anulŭ viitorŭ, formațiunĭ de vijelii seu furtune și ce e mai curiosŭ pentru anulŭ 6400 după nascerea lui Christosŭ maximulŭ ploilorŭ, adecă unŭ alŭ doilea potopŭ. Cine va putea sĕ desmintă pe domnulŭ Falb pentru acésta de pe urmă prorociă? N'avemŭ a ne teme d'aceea catastrofă, nicĭ noi, nicĭ strănepoții noștri, căcĭ după trecere de patru-decĭ și cincĭ de seculĭ nicĭ o urmă nu va fi rĕmasŭ de noi și de urmașii noștri, nicĭ de profetulŭ Falb, care a întrecutŭ pe Nostradamus. Elŭ sprijină profeția lui prin calculata împrejurare, că în anulŭ 6400 se va întîmpla cea mai mare apropiere ecuatorială a lunei, combinată cu cea a sórelui.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureșianu.**
Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureșianu**

mănânce și luna; despre o mâncare nefértă, Românulŭ dice că e fértă la lună; așa:

Că mâncarea nu-țĭ-e bună
Gândescĭ că-i fértă la lună.

Séu în următorulŭ cântecŭ la închinarea găinii la nuntele țĕrănescĭ.

Oiu! sĕracă găinușe
Cum te oiu apuca de gușe
Și te-oiu svêrli păn' la ușe,
Dela ușe pănă'ntindă,
Socăcița sĕ te prindă,
Și sĕ te frigă la sóre,
Ca sĕ-țĭ dă carnea móle,
Séu: Décă te-ar frige la lună:
Sciu că ți-o fi carnea bună!

*

Nu mai micŭ rolŭ jócă luna și în poesia literară. Cine ar fi în stare sĕ ne numere tóte poesiild literare, în carĭ apare luna? Și cine scrie versurĭ de amorŭ sĕ nu aibă de lucru cu luna? Luna și ér luna! Ea e tipŭ de frumsețe, ea e tipŭ de dorŭ, ea e tipŭ de amorŭ, de întristare, de jale, de compătimire. Și care poetŭ liricŭ amorosŭ, făcêndŭ asemĕnărĭ și alegorii poetice nu se servesce spre acésta de lună? D. e. Frumósă ca luna, ca luna bălăióră, cu surîsŭ tainicŭ ca luna, cu față blândă ca luna, cu mersŭ maiestaticŭ ca luna. Și care poetŭ liricŭ, scriindŭ versurĭ de amorŭ, nu'șĭ ia luna de martorŭ pentru momentele fericite de amorŭ? Așa d. e.:

Era o séră lină și luna strălucia,
Ér' mândr'a-mĭ în grădină cu dorŭ la min' privia.

(Va urma.)

Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Noemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103.20
Rentă de hârtiă 5%	92.75
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 —
Bonurĭ rurale ungare	105.10
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.—
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	105.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	105.—
Bonurĭ rurale transilvane	104 75
Bonurĭ croato-slavone	105.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.70
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	124.90
Renta de hârtiă austriacă	83.75
Renta de arg. austr.	84 85
Renta de aurŭ austr.	112 25
Losurile din 1860	138 30
Acţiunile băncei austro-ungare	877.—
Act. băncei de creditŭ ung.	292.75
Act. băncei de creditŭ austr.	282.70
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.92
Napoleon-d'orĭ	9.92
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.45
Londra 10 Livres sterlinge	125.85

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 31 Octomvre st. v. 1886.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	91½	92—
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	88½	89—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	103½	104—
» „ „ (5%)	87½	88—
» » urban (7%)	100½	101—
» » » (6%)	92—	93—
» » » (5%)	84—	84½
Banca naţională a României 500 Lei	1010	1020
Ac. de asig. Dacia-Rom.	268	270
« » » Naţională	210	212
Aurŭ contra bilete de bancă	16.—	16.25
Bancnote austriace contra aurŭ	2.04—	2.05

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 13 Noemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.43	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.36	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.25
Galbenĭ	»	5.90	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Nr. 1107—1886.
a. f. sc. c. d.

Licitaţiune pentru esarendare.

Scalda dela „Valea vinului“ 1 óră departare de Rocna vechiă, se va da în arendă cu preţulŭ de 10 (dece) fl. pe anŭ, pe timpŭ de 20 (douĕ-decĭ) de anĭ, începêndŭ din 1 Ianuariu 1887, dér cu indatorire din partea arendatorului, ca sĕ facă din nou întréga scaldă adecă şi basinele, şi totŭ ce se ţine de ele, şi la unŭ locŭ acomodatŭ şi corĕspundĕtorŭ isvórelorŭ ei, celŭ puţinŭ în estensiunea, în care suntŭ astădĭ.

Pe loculŭ de 4 jugăre alŭ fondului de stipendie, pe care se află şi scalda, arendatorului îĭ va fi permisŭ a edifica din alŭ sĕu, fără vre-o rebonificare, ospetăriă şi întocmirĭ accidentalĭ la aceea, séu de pétră séu cărămidă, séu de bârne de molidŭ, carĭ după espirarea arendeĭ vorŭ rĕmânea proprietate a fondului de stipendie. Vadiulŭ spre a puté participa la licitaţiune va fi 20 fl. v. a.

Terminulŭ pentru licitaţiune se pune pe 19 Decemvre 1886 dela 9 până la 11 înainte de amédĭ, până când se primescŭ şi oferte în scrisŭ, timbrate, sigilate şi provĕdute cu vadiulŭ de 20 fl. v. a.

Informaţiunĭ mai de aprópe se dau aicĭ în órele dela 8—12 óre diminéţa, şi dela 3—6 după amédĭ până la diua licitaţiunei.

Din şedinţa comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ districtualĭ.

Năsĕudŭ, 16 Octomvre 1886.

Preşedintele: **Ionŭ Ciocanu.** Secretarŭ: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:

Beszterczén, 1886 évi November hó 1-én. 2—2

Br. Bánffy Dezsŏ, fŏispán, királyi biztos.

Nr. 1225/1886
a. f. sc. c. d.

Escriere de concursŭ.

Pentru ocuparea postului de perceptore la fondurile scolastice centralĭ, districtulŭ Năsĕudŭ, se escrie concursŭ cu terminulŭ pe 31 Decemvre, 1886 până la 6 óre séra, până când doritorii de a avé acelŭ postŭ, cu care e împreunatŭ salariulŭ de 600 fl. v. a. pe anŭ vorŭ avé a-şĭ da suplicele la subscrisa comisiune, de óre-ce mai târdiu nu se vorŭ primi. Concurenţii vorŭ avé a dovedi, că sciu manipula cu banĭ la cassă şi a porta socotelele şi cărţĭ de evidenţă.

Din şedinţa comisiunei administrătóre de fondurile scolastice centralĭ din districtulŭ

Năsĕudŭ, 16 Octomvre 1886.

Preşedintele: **Ionŭ Ciocanŭ.** Secretarulŭ: **Ioachimŭ Mureşianu.**

Láttam:

Beszterczén, 1886 évi November hó 1-én.

Br. Bánffy Dezsŏ.

fŏispán, királyi biztos. 2—3

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ (	—	9.32	—	—
(	—	—	—	—
Timişŭ	—	9.56	—	—
Braşovŭ (	—	10 29	—	—
(	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 43	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra (	11.29	—	9.19	—
(	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copsa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2.56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirişŭ	3.53	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Clusiu (	5.30	—	5 56	—
(	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	--	10.51
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Buciu	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare (	—	9.13	—	4.05
(	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1.23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	--
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7.38	9.34	11.40
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	-
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.41	2.17	—
Mezŏ-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.54	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.34	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	--
Clasiu (	—	10.28	5.26	6.43	--
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mic.	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3[illegible]	—	--	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3.49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.0[illegible]	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ (	9.21	—	—	—	9.15
(	—	5.45	—	—	—
Timişŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11.25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok (	8.42	—	4 52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8.34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	--
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	--

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Baniţa	3.05	—	6 4[illegible]
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Tipografia ALEXI Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.